

Sygn. akt I CZ 119/13

POSTANOWIENIE

Dnia 10 stycznia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jan Górowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Mirosław Bączyk

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z wniosku B. R.

przy uczestnictwie U. M., R. R., P. R.

i M. R.

o zasiedzenie, dział spadku i zniesienie współwłasności,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 10 stycznia 2014 r.,

zażalenia wnioskodawcy na postanowienie Sądu Okręgowego w W.

z dnia 25 czerwca 2013 r.,

uchyla zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy postanowieniem z dnia 11 lipca 2011 r. ustalił, że:

1. w skład majątku wspólnego S. i J. R. wchodziły następujące nieruchomości:
 - a. działka o numerze ewidencyjnym 579 o pow. 0,0971 ha o wartości 1.275.345 złotych, położona przy ul. W., dla której Sąd Rejonowy prowadzi księgę wieczystą numer [...];
 - b. działki o numerach ewidencyjnych:
 - 27 o pow. 0,2603 ha, o wartości 82.255 złotych,
 - 70 o pow. 0,1305 ha, o wartości 41.238 złotych,
 - 137/2 o pow. 0,1805 ha o wartości 57.038 złotych,
 - 183/3 o pow. 0,2194 ha o wartości 69.330 złotych,
 - 183/4 o pow. 0,2081 ha o wartości 65.760 złotych,
 - 262/1 o pow. 0,7727 o wartości 1.420.223 złote,
 - 68/1 o pow. 0,1394 ha o wartości 44.050 złotych,
 - 180/4 o pow. 0,1023 ha o wartości 32.327 złotych,
 - 181/4 pow. 0,1222 ha o wartości 38.615 złotych
 - 286/1 o pow. 0,3359 ha o wartości 724.872 złote,
- położone w K. , dla których Sąd Rejonowy prowadzi księgę wieczystą numer [...];
2. ustalił, iż w skład spadku po J. R. wchodzi udział wynoszący $\frac{1}{2}$ w składnikach opisanych w punkcie 1;
 3. ustalił, iż w skład spadku po S. R. wchodzi udział wynoszący $\frac{1}{8}$ w składnikach opisanych w punkcie 1;
 4. ustalił, iż przedmiotem współwłasności pomiędzy U. M., B. R. i P. R. są udziały w składnikach opisanych w punkcie 1 w następującej wysokości:
 - a. U. M. - $\frac{6}{8}$,

- b. P. R.- 1/8,
 - c. B. R.- 1/8
5. dokonał działu spadku po J. R. i zniesienia współwłasności nieruchomości w ten sposób, iż przyznał na własność P. R. działkę numer 286/1 o pow. 0,3359 ha o wartości 872 złote położoną w K., dla której Sąd Rejonowy prowadzi księgę wieczystą numer [...]; przyznał na własność U. M. działki o numerach: 579 o pow. 0,0971 ha o wartości 1.275.345 złotych położoną w Ł. przy ul. W., dla której Sąd Rejonowy prowadzi księgę wieczystą numer [...], oraz 262/1 o pow. 0,7727 o wartości 1.420.223 złote, położoną w K., dla której Sąd Rejonowy prowadzi księgę wieczystą numer [...]; przyznał na własność B. R. działki o numerach ewidencyjnych: 27 o pow. 0,2603 ha, o wartości 82.255 złotych, 70 o pow. 0,1305 ha, o wartości 41.238 złotych, 137/2 o pow. 0,1805 ha o wartości 57.038 złotych, 183/3 o pow. 0,2194 ha o wartości 69.330 złotych, 183/4o pow. 0,2081 ha o wartości 65.760 złotych, 68/1 o pow. 0,1394 ha o wartości 44.050 złotych, 180/4 o pow. 0,1023 ha o wartości 32.327 złotych, 181/4o pow. 0,1222 ha o wartości 38.615 złotych, położone w K., dla których Sąd Rejonowy prowadzi księgę wieczystą numer [...];
 6. oddalił wniosek o dział spadku po S. R.;
 7. zasądził od P. R. na rzecz U. M. tytułem dopłaty kwotę 192.721,70 złotych płatną w terminie 30 dni od uprawomocnienia się niniejszego postanowienia, z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia terminowi płatności;
 8. zasądził od P. R. na rzecz B. R. tytułem dopłaty kwotę 50.768,68 złotych płatną w terminie 30 dni od uprawomocnienia się niniejszego postanowienia, z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia terminowi płatności;
 9. oddalił wniosek P. R. o zasiedzenie;
 10. oddalił wniosek B. R. o zwrot nakładów;
 11. oddalił wniosek P. R. o zwrot nakładów;
 12. nakazał B. i M. R. wydanie U.M. działek opisanych w punkcie 5b;

13. nakazał B. i M. R. wydanie P. R. działki opisanej w punkcie 5a);
14. ustalił, iż każde z uczestników ponosi koszty postępowania związane z własnym udziałem w sprawie.

W wyniku apelacji uczestnika P. R. postanowieniem z dnia 26 marca 2013 r. Sąd Okręgowy w W. uchylił zaskarżone postanowienie w pkt 5 ppkt a i c, w pkt 7, 8, 9, 13 i sprawę w tym zakresie przekazał Sądowi Rejonowemu w W. do ponownego rozpoznania pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej (punkt 1 rozstrzygnięcia), w pozostałej części apelację oddalił (punkt 2 rozstrzygnięcia).

W rozprawie apelacyjnej brał udział między innymi występujący bez fachowego pełnomocnika wnioskodawca B. R.

Ogłaszając postanowienie Sąd drugiej instancji pouczył obecnych tylko o prawie wniesienia zażalenia do Sądu Najwyższego. Tymczasem środek ten przysługiwał tylko od rozstrzygnięcia zawartego w punkcie 1 sentencji. Natomiast ze względu na wartość przedmiotu działu i zaskarżenia zainteresowanym od orzeczenia zawartego w punkcie 2 sentencji „oddalić apelację w pozostałej części” przysługiwała skarga kasacyjna, o czym zainteresowani nie zostali pouczeni.

W sprawie ma to znaczenie dlatego, że wniosek o sporządzenie i doręczenie odpisu postanowienia Sądu Okręgowego z dnia 26 marca 2013 r. z uzasadnieniem był konieczny do ewentualnego wniesienia przez zainteresowanych skargi kasacyjnej. W rezultacie odrzucenie wniosku o doręczenie postanowienia z uzasadnieniem stanowiło postanowienie kończące postępowanie w sprawie.

W sprawie bez wątplenia wniosek o sporządzenie uzasadnienia i doręczenie postanowienia wraz z uzasadnieniem został złożony w terminie, jednakże w nagłówku zamiast imienia wnioskodawcy znalazło się imię jego małżonki M. R. Według stanowiska zainteresowanego został on podpisany przez B. R. Na kopercie w miejscu nadawcy wpisano „B.M. R.”, a nie wyłącznie wnioskodawcę. Sąd Okręgowy w W. odpis postanowienia z dnia 26 marca 2013 r. wraz z uzasadnieniem przesłał uczestniczce M. R.

W dniu 20 maja 2013 r. wnioskodawca złożył zażalenie do Sądu Najwyższego na postanowienie Sądu Okręgowego z dnia 26 marca 2013 r. w zakresie pkt 1 w całości.

Sąd Okręgowy w W. zaskarżonym obecnie postanowieniem z dnia 25 czerwca 2013 r. zażalenie to odrzucił, jako wniesione po terminie. W uzasadnieniu podniósł, że wnioskodawca nie złożył wniosku o sporządzenie uzasadnienia postanowienia z dnia 26 marca 2013 r., a zażalenie wniósł dopiero w dniu 20 maja 2013 r.

W zażaleniu na to postanowienie, skarżący wniósł o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w W. do dalszego rozpoznania

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W sprawie bez wątpienia wniosek o sporządzenie uzasadnienia postanowienia z dnia 26 marca 2013 r. i doręczenie postanowienia z uzasadnieniem, został złożony w terminie, jednakże w nagłówku zamiast imienia wnioskodawcy znalazło się imię jego małżonki M. R. Skoro skarżący twierdzi, że sam wniosek podpisał, to okoliczność ta wymaga wyjaśnienia.

Należy podzielić pogląd, że określając charakter pisma strony działającej bez adwokata lub radcy prawnego, trzeba mieć na względzie te elementy treści pisma i okoliczności jego złożenia, które najpełniej wyrażają wolę oraz dążenie strony (por. orzeczenia Sądu Najwyższego: z dnia 28 czerwca 2002 r., I CZ 67/02, niepublikowane, z dnia 18 kwietnia 1997 r., I PZ 9/97, OSNP 1998, nr 2, poz. 47 i z dnia 11 marca 1998 r., II UKN 551/97, OSNP 1999, nr 6, poz. 226).

Sam fakt umieszczenia imienia małżonki wnioskodawcy w lewym górnym rogu pisma nie dyskwalifikuje tego wniosku, jako nie pochodzącego od wnioskodawcy. Decydującym jest więc, kto podpisał wniosek. Sąd może zweryfikować stanowisko skarżącego, nawet samodzielnie na podstawie art. 254 § 1 k.p.c. i wziąć pod uwagę wszystkie okoliczności sprawy, a w tym, że nie pouczył prawidłowo zainteresowanych o przysługujących im środkach zaskarżenia od postanowienia z dnia 26 marca 2013 r.

Tym samym zaskarżone postanowienie należało uchylić (art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 398¹⁵ § 1 k.p.c.).

eb